

אפיון דמוגרפי של קהילת רוכבי האופניים בתל-אביב / רועי שמיר

בשנים האחרונות חלה עלייה מרשימה במספר האנשים בישראל שאמצו את השימוש באופניים ככלי התחבורה המועדף עליהם, הן לפעילות ספורטיבית, והן כאמצעי ליוממות ברחבי העיר. הבנת הצרכים של המשתמשים הפוטנציאליים בדרך חדשה, היא הכרחית על מנת להפיק מקסימום אחוזי הצלחה בביצוע הפרויקט. לכן יש להקדשי חלק ניכר מתהליך התכנון על מנת לקבוע מי-הם אוכלוסיית רוכבי האופניים, וע"י כך להבין מה-הם הסיבות והתנאים בהם רוכבי האופניים יעדיפו את השימוש בכלי רכב זה על פני כלי-תחבורה אחר. בעזרת נתונים אלו, יוכלו מתכננים עירוניים לבצע תחזיות מציאותיות בכל הנוגע למערך תחבורה הכולל בתוכו רשת שבילי אופניים לרוכב העירוני, או בשיפור התנאים הקיימים לרוכבי-האופניים כיום.

מטרת עבודת גמר זו, היא, לקבוע פרופיל של אוכלוסיית רוכבי האופניים בעיר ת"א. שיטת איסוף הנתונים בשטח התבצעה באמצעות חלוקת שאלונים לאורך שנת 2005, למדגם מייצג של רוכבי אופניים במספר מוקדים ברחבי העיר. השאלון התבסס על שאלונים דומים בארה"ב שהועברו בשנות השבעים והתשעים. ע"י חוקרים בארה"ב. (ראה Kaplan Jerrold A. **Characteristics of regular adult bicycle user.** University of Maryland, 1975, San Francisco, California וגם: Moritz, William. E, **Adult bicyclists in the Unites State, Characteristics And Riding experience.** University Of Washington, 1998, Seattle

סה"כ השאלון במדגם כלל 22 שאלות בנושאים של הרגלי רכיבה, מצב סוציו-אקונומי, השכלה ועוד. מניתוח המדגם, עלו מספר נתונים בלתי תלויים המאפיינים את קהילת רוכבי האופניים בעיר. להלן מספר מאפייני מפתח:

- 1 הגיל הממוצע של הרוכבים היה 34.7. הרוכב הצעיר ביותר היה בן 21 והמבוגר ביותר בן 80
- 2 41% מרוכבי האופניים, דווחו כי מרחק של כל רכיבה ממוצעת הוא כ-2-3 ק"מ.
3. זמן הרכיבה הממוצע למרחק זה הוא כ-20 דק', בקרב 40% מהרוכבים.
4. מרבית הרוכבים מרוויחים קרוב לשכר הממוצע במשק. (ע"פ נתוני הלמ"ס בחודש פברואר 2004 השכר הממוצע במשק עמד על כ-7000 ש"ח ברוטו). 26% דווחו כי הם מרוויחים בהתאם לשכר הממוצע, 24% מרוויחים מעט מתחת לממוצע, ו-22% סיפרו כי הם מרוויחים מעט מעל לשכר הממוצע במשק.
5. מרבית רוכבי האופניים במדגם הם בעלי השכלה גבוהה. 48% בעלי תואר ראשון, ו-32% בעלי תואר שני.
6. למרות שהסקר נערך בקרב רוכבי אופניים, 45% דווחו כי כלי הרכב בו הם משתמשים בתכיפות הגדולה ביותר במהלך השנה הוא אינו אופניים, אלא מכונית. 36% דווחו כי כלי הרכב בו הם משתמשים בתכיפות הגדולה ביותר הוא האופניים.
7. 58% מרוכבי האופניים הם גם בעלי רכב פרטי בנוסף לאופניים, בעוד ל-35% מהרוכבים, האופניים הם כלי הרכב היחיד שברשותם.

בנוסף לנתונים אלו התקבלו נתונים נוספים אותם ניתן לראות בגוף העבודה.

בזמן עריכת המחקר היו קשיים אובייקטיביים של זמן, תקציב, מספר הנבדקים ויכולת הפצת השאלון. הנתונים שהתקבלו ממדגם זה הם חלקיים ואינם בהכרח משקפים את כלל האוכלוסייה. כהצעה למחקר המשך מומלץ לסקור רוכבים נוספים ולהגדיל את תפוצת הסקר בעיר באמצעות כוח אדם נוסף.